

La Lluna és nostra... És nostra, però no del tot

El viatger espacial que s'acosti al sistema solar veurà principalment planetes gegants acompanyats de satèl·lits molt petits per comparació, planetes solitars o amb un pobre seguici d'unes poques roques, i famílies de cossos múltiples de baixa categoria. A prop de l'estrella central, el viatger descobrirà un sistema format per dos cossos prou diferents amb l'aparença d'un conjunt binari: la Terra i la Lluna. La Lluna és el satèl·lit del sistema solar més gran comparat amb el seu primari. La seva presència en els cels, la seva aparença quan s'alça a l'horitzó i els canvis que experimenta són espectaculars. Segurament va animar les nits dels primers humans, tal com ara anima les nostres, i és probable que alimentés mites primitius com ha alimentat la literatura, la cultura i la història. En ciència, les observacions amb el telescopi de Galileu van iniciar el camí de l'astronomia moderna. Encara avui, els aficionats a l'astronomia que assisteixen a les sessions de les associacions i agrupacions astronòmiques de les terres gironines, de Girona, les Gavarres, Banyoles, Llagostera, Figueres, Olot... saben que la Lluna —un destorb visual si fa el ple— és un recurs molt útil. Petits i grans admiren la seva lluminositat i s'engresquen tot descobrint el cims de les muntanyes més enllà del llindar de la foscor.

Les roques lunars que el programa Apol·lo va portar a la Terra indicaven que la composició del satèl·lit i del planeta són molt semblants. S'especulava que la Lluna s'havia separat de la Terra en un passat remot. Una teoria alternativa atribuïa l'ori-

De la premsa

El seguiment dels aparells que es porten a les deixalleries ha revelat que només un 25 % han anat a parar centres de reciclatge oficials. No som exemplars. Mentre un col·lectiu d'entitats encapçalades per la Institució Catalana d'Història Natural suspèn Catalunya en natura, conservem indefinidament a casa aparells obsolets i transportem il·legalment deixalles electròniques cap a països en desenvolupament, on formen muntanyes de residus.

MARC VICENS

gen de la Lluna a una col·lisió, en un estadi molt primitiu de la formació del sistema solar, amb un cos de la mida de Mart. El

cos hipotètic que fa uns quatre mil cinc-cents milions d'anys va topiar amb la Terra ha rebut el nom de Theia (Theia), filla d'Urà i Gaia.

Uns científics alemanys han analitzat de nou les roques lunars. Ara s'hi han trobat lleus indicis fisicoquímics d'alguna cosa amb composició diferent a la de la Terra —encara que molt semblant—, el rastre d'un cos no terrestre. La Lluna ha conservat del 70 % al 90 % de Theia; el 10 % al 30 % restant procedeix de la Terra. La confirmació de la col·lisió no ha resolt totes les dificultats que implica la hipòtesi —problemes que apareixen també en les hipòtesis alternatives—, i la datació de l'impacte és encara imprecisa; tanmateix, l'estudi de les diferències de composició sembla definitiu.

La Lluna té una influència física sobre la Terra més enllà de les mareas. El conjunt Terra-Lluna ha contribuït a l'estabilitat del sistema —ja que evita que es capgiri fàcilment—, a la seva història i a la nostra supervivència com a espècie. Lluna i Terra són una propietat compartida, i n'hem de tenir cura.